

КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА БЪЛГАРИЯ

Национален статистически институт

Ключови показатели за България

Последни данни: 3 април 2009 г.

Следваща актуализация: 30 юни 2009 г.

		2006	2007	2008	Септ. '08	Окт. '08	Ноем. '08	Дек. '08	Ян. '09	Февр. '09
1. Производство										
Показател на доверие в промишлеността ^{1.1}	баланс	4.1	8.7	6.6	8.7	5.8	0.8	-5.6	-5.9	-5.8
Промишлено производство ^{1.2}	yoу % ch.*	6.2	9.7	0.9	3.4	-3.3	-9.1	-8.5	-13.3	
		2006	2007	2008	III тр. '07	IV тр. '07	I тр. '08	II тр. '08	III тр. '08	IV тр. '08
Брутен вътрешен продукт ^{1.3}	yoу % ch.*	6.3	6.2	6.0	4.9	6.9	7.0	7.1	6.8	3.5
2. Индивидуално потребление										
Показател на доверие на потребителите ^{2.1}	баланс	-34.4	-31.7	-36.6	-36.8	-33.6	-35.8	-38.5	-38.5	-45.2
		2006	2007	2008	Септ. '08	Окт. '08	Ноем. '08	Дек. '08	Ян. '09	Февр. '09
Продажби в търговията на дребно ^{2.2}	yoу % ch.*	12.7	19.4	3.5	1.0	1.0	-1.1	-3.3	-1.7	
		2006	2007	2008	III тр. '07	IV тр. '07	I тр. '08	II тр. '08	III тр. '08	IV тр. '08
Индивидуално крайно потребление ^{2.3}	yoу % ch.*	8.5	5.1	4.5	4.9	3.4	5.7	5.3	5.9	1.8
3. Инвестиции										
Използване на оборудването в промишлеността ^{3.1}	%	68.4	72.6	74.9	71.9	75.0	75.7	74.4	74.5	70.6
Бруто образуване в основен капитал ^{3.2}	yoу % ch.*	14.7	21.7	20.4	19.7	14.0	15.5	28.6	22.3	15.8
Изменение на запасите ^{3.3}	% от БВП	5.8	7.0	5.0	7.2	6.1	5.0	8.6	4.6	2.2
4. Пазар на труда										
Безработица ^{4.1}	%	9.0	6.9	5.6	6.6	6.1	6.5	5.8	5.1	5.0
Заети лица ^{4.2}	yoу % ch.*	4.4	4.6	3.3	3.6	4.6	4.9	3.7	3.1	1.7
Разходи за труд ^{4.3}	yoу % ch.*	4.7	16.9	19.1	16.3	19.6	21.3	21.6	20.3	19.1
		2006	2007	2008	Септ. '08	Окт. '08	Ноем. '08	Дек. '08	Ян. '09	Февр. '09
Недостиг на работна сила в промишлеността ^{4.4}	%	11.7	16.3	20.0	20.6	23.6	17.5	12.1	13.2	12.2
Заплати ^{4.5}	yoу % ch.*	11.3	19.5	21.7	23.4	23.4	19.4	17.9		
5. Международни трансакции										
Поръчки от чужбина в промишлеността ^{5.1}	баланс	-39.7	-23.3	-23.1	-20.5	-20.1	-22.6	-29.7	-31.1	-41.0
Износ на стоки ^{5.2}	млн. евро	12011.9	13511.9	15277.5	1403.1	1286.8	1076.2	950.1	811.8	
Внос на стоки ^{5.3}	млн. евро	-17574.1	-20757.2	-24035.8	-2095.3	-2259.1	-1828.7	-1595.5	-1151.1	
Търговско салдо ^{5.4}	млн. евро	-5562.3	-7245.3	-8758.3	-692.2	-972.3	-752.5	-645.4	-339.3	
Текуща сметка ^{5.5}	млн. евро	-4652.5	-7267.4	-8634.2	-600.7	-1073.4	-847.2	-867.5	-439.7	
Преки инвестиции (нето) ^{5.6}	млн. евро	6021.5	8283.6	5685.0	398.6	640.7	139.2	345.6	199.9	
Порфейлни инвестиции (нето) ^{5.7}	млн. евро	292.2	-518.4	-469.7	-153.6	113.4	-161.7	26.8	-259.9	
		2006	2007	2008	III тр. '07	IV тр. '07	I тр. '08	II тр. '08	III тр. '08	IV тр. '08
Износ на стоки и услуги ^{5.8}	yoу % ch.*	8.7	5.2	2.9	5.4	6.0	9.2	5.1	3.8	-6.0
Внос на стоки и услуги ^{5.9}	yoу % ch.*	14.0	9.9	4.9	9.3	5.7	5.8	13.7	4.2	-3.2
6. Цени										
ХИПЦ ^{6.1}	yoу % ch.*	7.4	7.6	12.0	11.4	11.2	8.8	7.2	6.0	5.4
Цени на производител на вътрешния пазар (промишленост) ^{6.2}	yoу % ch.*	8.7	7.9	13.3	14.4	12.9	7.4	4.7	2.2	
Очаквания за продажните цени в промишлеността ^{6.3}	баланс	10.8	17.3	17.1	18.1	18.4	12.3	9.6	10.7	5.7
Очаквания за продажните цени в търговията на дребно ^{6.4}	баланс	18.0	27.5	36.4	38.1	40.4	43.2	6.8	-2.1	0.8
7. Парични и финансови показатели										
СОФИБОР (тримесечен) ^{7.1}	индекс	3.69	4.90	7.14	7.32	7.69	7.89	7.74	7.03	6.61
МЗ ^{7.2}	yoу % ch.*	26.9	31.2	8.8	19.5	15.0	10.9	8.8	8.3	7.6
Вземания по кредити от нефинансови предприятия и домакинства ^{7.3}	yoу % ch.*	23.7	63.7	32.5	47.8	44.2	39.2	32.5	30.6	27.0
Обменен курс USD/BGN ^{7.4}	стойност	1.56	1.43	1.34	1.36	1.47	1.54	1.46	1.48	1.53
Номинален ефективен валутен курс ^{7.5}	индекс	126.4	127.5	131.2	127.5	127.4	128.0	131.2	132.3	

Забележка: * yoу % ch. - темп на нарастване спрямо същия период на предходната година.

Коментар

1. Производство

По данни от бизнес анкетите на НСИ през март 2009 г. **показателят на доверие в промишлеността** се понижава с 3.2 пункта спрямо равнището си през февруари. Намалението се дължи на пониженото търсене и песимистичните очаквания на мениджърите за производствената дейност през следващите три месеца. Същевременно и нивото на запасите от готова продукция се увеличава.

През януари 2009 г. **индексът на промишленото производство** намалява с 13.3 пункта в сравнение със същия месец на предходната година (по предварителни данни). Най-голям спад - с 27.2 пункта, е регистриран в добивната промишленост. В преработващата промишленост намалението е с 15.7 пункта., а при производството на електроенергия, газ и вода - с 4.1 пункта.

По предварителни оперативни данни **брутният вътрешен продукт (БВП)** през четвъртото тримесечие на 2008 г. възлиза на 18 690.7 млн. лв. по текущи цени, като на човек от населението се падат 2 440.1 лева. При среден за тримесечието валутен курс от 1.488015 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 12 560.8 млн. долара и съответно 1 639.8 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 9 556.4 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 247.6 евро. Спрямо четвъртото тримесечие на 2007 г. реалният растеж на БВП е 3.5%.

2. Индивидуално потребление

През януари 2009 г. **показателят на доверие на потребителите** се понижава с 6.7 пункта в сравнение с октомври 2008 г. (съответно с 8.0 пункта при потребителите в градовете и с 4.3 пункта - в селата). Засилва се негативизмът в оценките на потребителите за настоящата икономическа ситуация в страната.

През януари 2009 г. **приходите от продажби в търговията на дребно** намаляват с 1.7% спрямо същия месец на 2008 г. (по предварителни данни). Намалението се дължи изцяло на отрицателните темпове в търговията с битова техника, мебели и

други стоки за бита (-7.2%) и в търговията с компютърна и комуникационна техника (-13.8%). Във всички останали дейности се наблюдава ръст, като в търговията с фармацевтични и медицински стоки той е 0.2%, а в търговията с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - 5.1%.

За **индивидуално потребление на населението** през четвъртото тримесечие на 2008 г. се изразходват 75.8% от произведения БВП. Реалното увеличение на показателя е 1.8% спрямо съответното тримесечие на 2007 година.

3. Инвестиции

През януари 2009 г. **средното натоварване на мощностите** в промишлеността се оценява на 70.6%, което е с 3.9 пункта под октомврийското равнище.

Реалното увеличение на **бруто образуването в основен капитал** с 15.8% през четвъртото тримесечие на 2008 г. спрямо същия период на предходната година определя и нарастващ относителен дял на тази категория до ниво 36.9% от БВП.

4. Пазар на труда

През четвъртото тримесечие на 2008 г. **общият брой на заетите лица** на възраст 15 и повече навършени години е 3 363.5 хил., а относителният им дял от населението на същата възраст - 50.8%. В сравнение със същия период на 2007 г. броят на заетите лица се увеличава с 57.1 хил., а коефициентът на заетост - с 1.0 пункт.

Безработните лица през четвъртото тримесечие на 2008 г. са 177.7 хил., или 5.0% от икономически активното население. В сравнение със същото тримесечие на предходната година коефициентът на безработица е намалял с 1.1 пункта, а броят на безработните лица е с 37.6 хиляди по-малко.

Според бизнес анкетите на НСИ през март 2009 г. 12.5% от промишлените предприятия посочват **недостига на работна сила** като фактор, затрудняващ дейността им.

През декември 2008 г. **средната работна заплата** е 566 лв. (по предварителни данни), което е с 4.4% повече в сравнение с предходния месец. Спрямо декември 2007 г. ръстът е 17.9%.

5. Международни трансакции

Според оценките на мениджърите от промишлеността през март 2009 г. осигуреността на производството с **поръчки от чужбина** се е влошила в сравнение с предходния месец.

За януари 2009 г. **текущата сметка** има дефицит в размер на 439.7 млн. евро (1.2% от прогнозия БВП за 2009 г.) при дефицит от 806.8 млн. евро (2.4% от БВП) за същия период на 2008 година. Основен фактор за намалението на дефицита по текущата сметка е по-ниският дефицит по търговското салдо (с 268.5 млн. евро).

Търговското салдо за януари 2009 г. е отрицателно - в размер на 339.3 млн. евро (0.9% от прогнозия БВП за 2009 г.), при отрицателно салдо в размер на 607.8 млн. евро (1.8% от БВП) за същия период на 2008 година.

Износът на стоки (FOB) възлиза на 811.8 млн. евро за януари 2009 г. при 1 114.6 млн. евро за същия период на 2008 г., като намалява с 27.2% на годишна база при ръст от 28.2% за същия период на миналата година. **Вносът на стоки (FOB)** е 1 151.1 млн. евро при 1 722.4 млн. евро за януари 2008 г., като намалява с 33.2% на годишна база при ръст от 19.1% за същия период на миналата година.

Преките инвестиции в чужбина за януари 2009 г. са 6.3 млн. евро при 21.6 млн. евро за същия период на 2008 година. **Преките чуждестранни инвестиции в страната** са 206.2 млн. евро (0.6% от прогнозия БВП за 2009 г.) при 329.2 млн. евро (1.0% от БВП) за същия период на 2008 година. Те покриват 46.9% от дефицита по текущата сметка за отчетния период при 40.8% за януари 2008 година.

За януари 2009 г. **портфейлните инвестиции - активи** нарастват с 80.3 млн. евро, а за същия период на 2008 г. те намаляват с 99.2 млн. евро. **Портфейлните инвестиции - пасиви** намаляват със 179.6 млн. евро при намаление с 2.4 млн. евро за януари 2008 година.

Външнотърговското салдо от стоки и услуги за четвъртото тримесечие на 2008 г. е отрицателно. **Вносът на стоки и услуги** надвишава с 4 915.3 млн. лв. стойността на износа. Спрямо съответното тримесечие на 2007 г. **износът на стоки и услуги** е намалял реално с 6.0%, а вносът - с 3.2%.

6. Цени

През февруари 2009 г. **хармонизираният индекс на потребителските цени** нараства общо с 5.4% в сравнение със същия месец на 2008 г., като увеличение на цените има във всичките наблюдавани групи стоки, с изключение на транспорта и съобщенията.

Цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността през януари 2009 г. нарастват с 2.2% в сравнение със съответния месец на 2008 година. Най-висок е индексът в производството и разпределението на електроенергия, газ и вода, където увеличението е 23.5%.

По данни от конюнктурната анкета за първи път през март предприятията от промишлеността, които предвиждат намаление на **цените**, са повече от тези, които считат, че цените им ще се повишат през следващите месеци, в резултат на което балансовият показател е отрицателен (- 3.7%).

7. Парични и финансови показатели

През февруари 2009 г. **тримесечният индекс на междубанковия пазар СОФИБОР** намалява от 7.03 на 6.61 в сравнение с предходния месец при стойност 6.65% през февруари 2008 година.

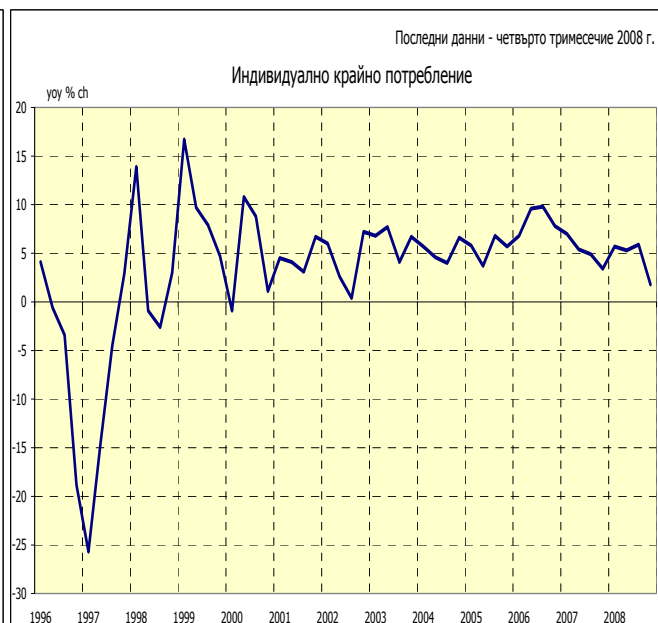
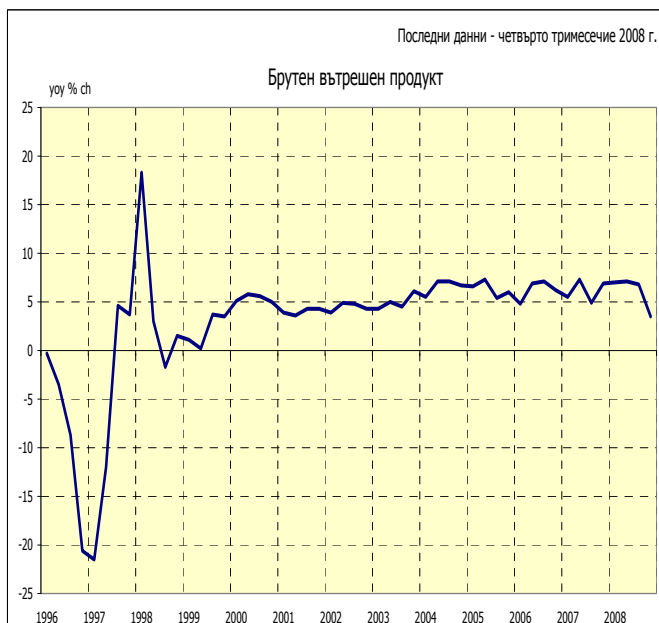
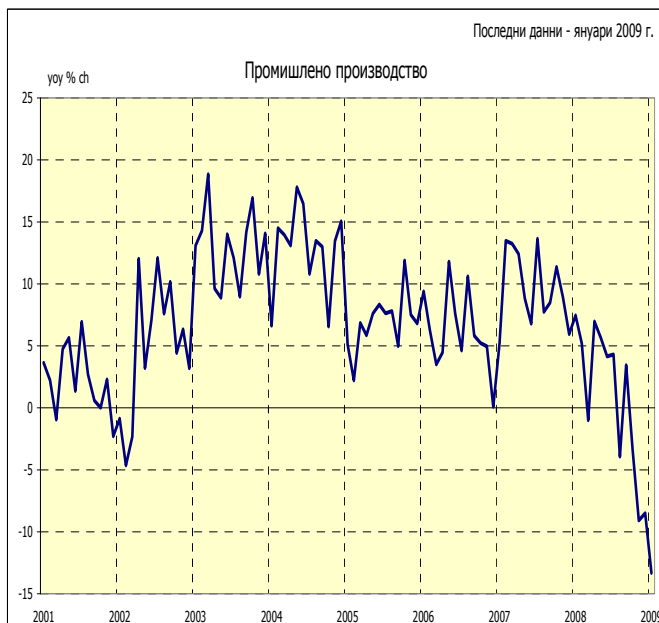
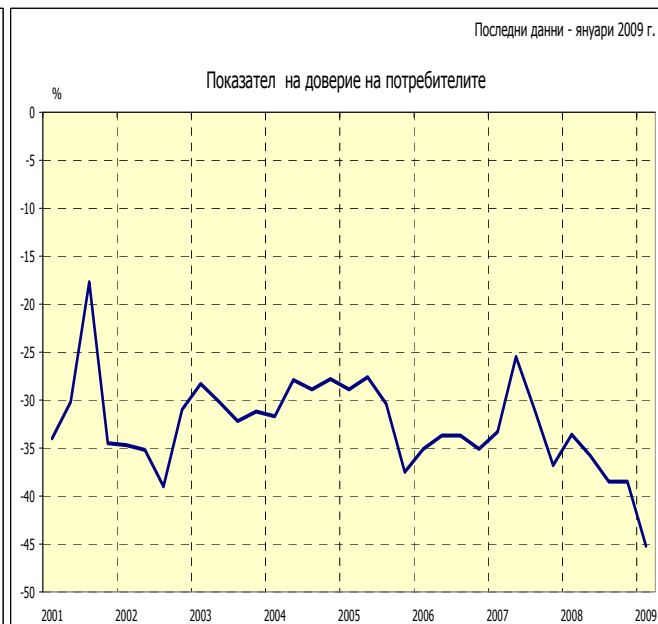
Годишното увеличение на широките пари (**агрегат М3**) през февруари 2009 г. е 7.6% при 8.3% през януари, като в края на февруари обемът им възлиза на 44.865 млрд. лв. (62.6% от прогнозия БВП за 2009 г.). Тесните пари М1 възлизат на 17.938 млрд. лв., като намаляват с 8.4% на годишна база през февруари при 6.2% спад през януари.

Обемът на **вземанията по кредити от нефинансови предприятия и домакинства** през февруари 2009 г. нараства до 48.563 млрд. лв. (67.7% от прогнозия БВП за 2009 г.), като годишното му увеличение е 27.0% при 30.6% през януари 2009 година. Темпът на годишен прираст на кредитите на нефинансовите предприятия през февруари е 29.0% при 32.0% през предходния месец, а на кредитите за домакинства и НТООД - 23.7% през февруари при 28.3% през януари.

През февруари 2009 г. **обменният курс на лева спрямо долара** се повишава в сравнение с предходния месец - от 1.48 на 1.53.

1. ПРОИЗВОДСТВО

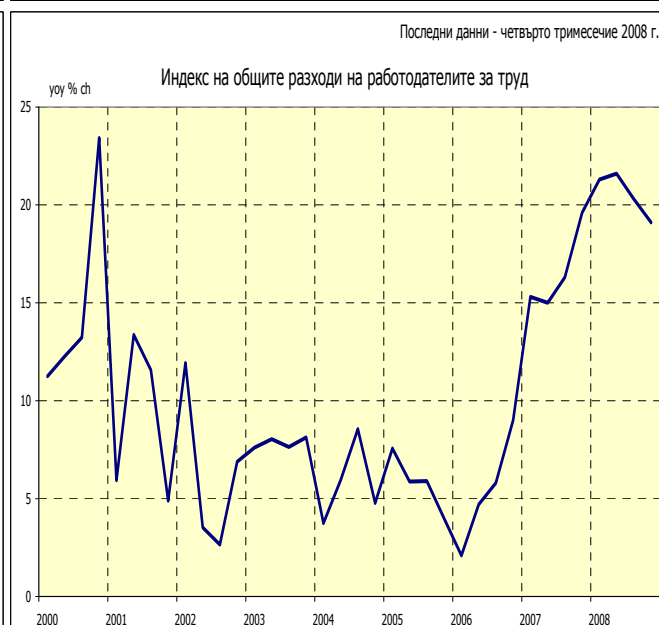
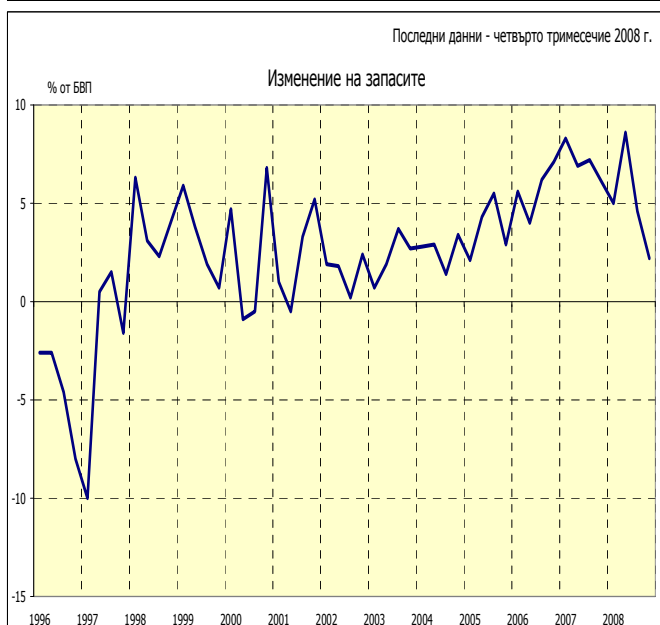
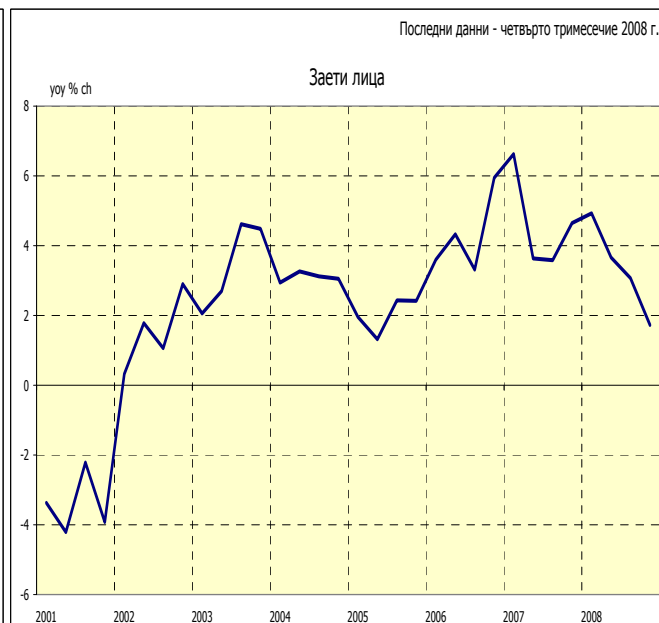
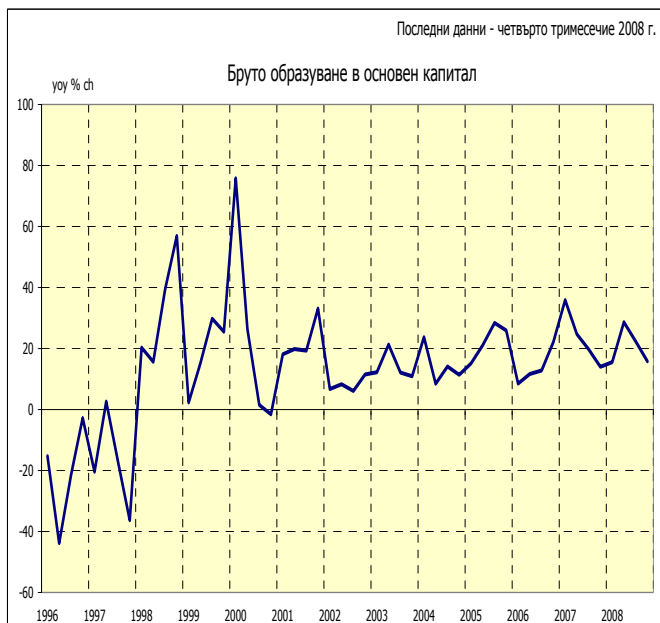
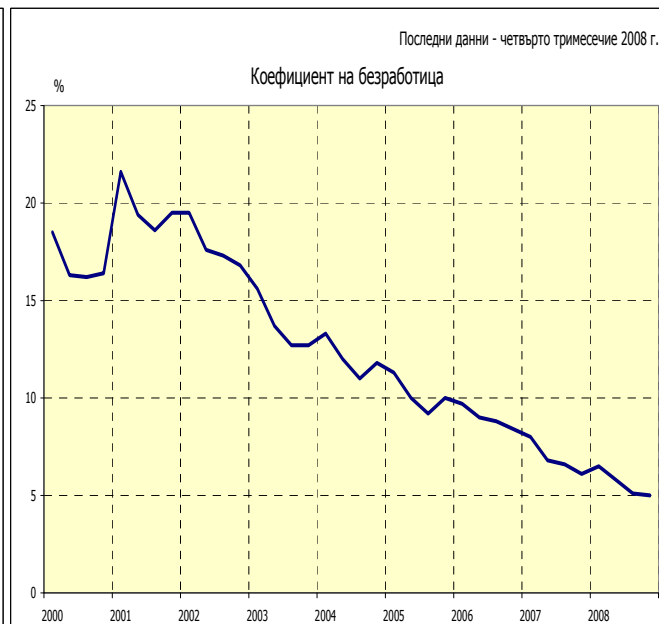
2. ИНДИВИДУАЛНО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Забележка: yoу % ch - темп на нарастване спрямо същия период на предходната година.

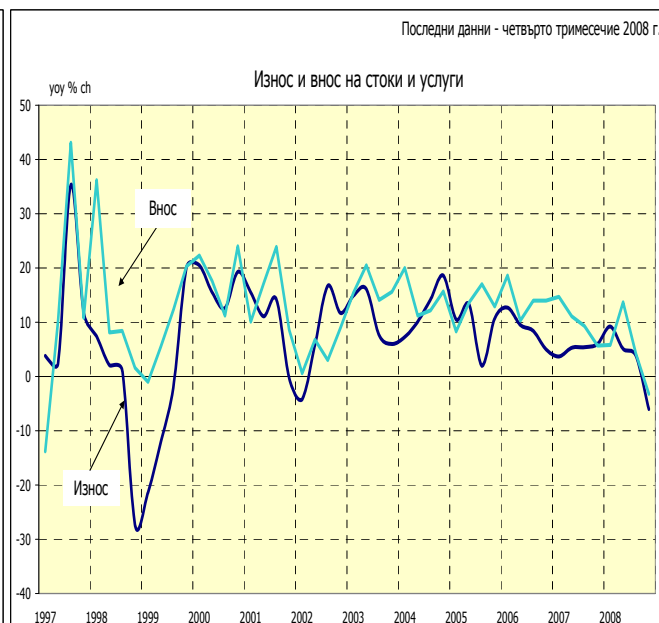
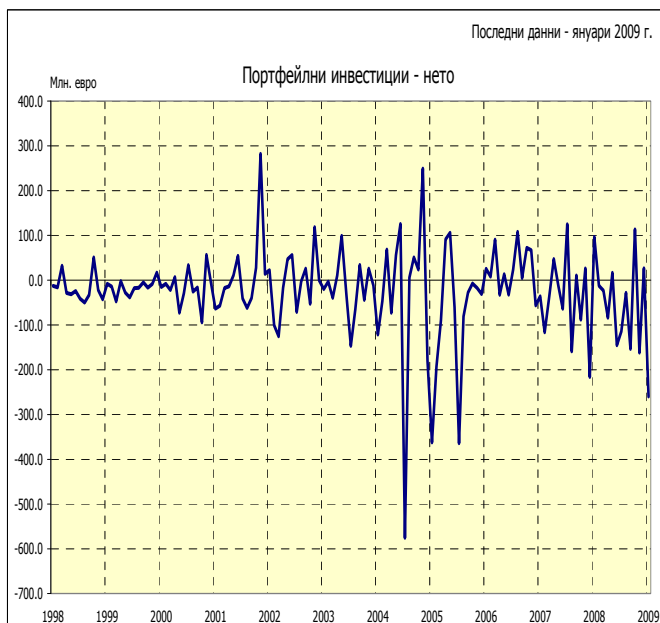
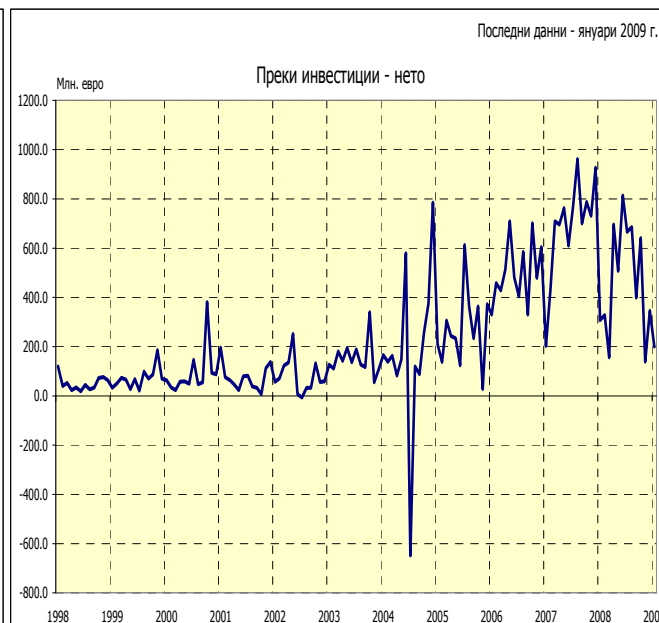
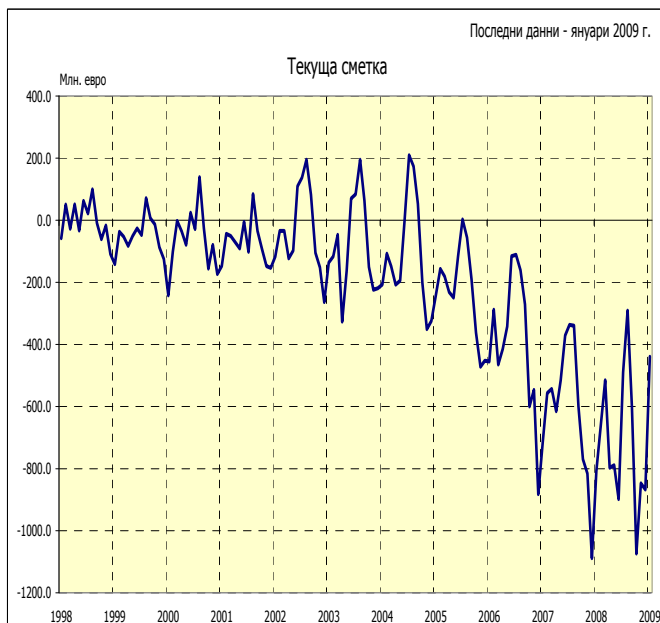
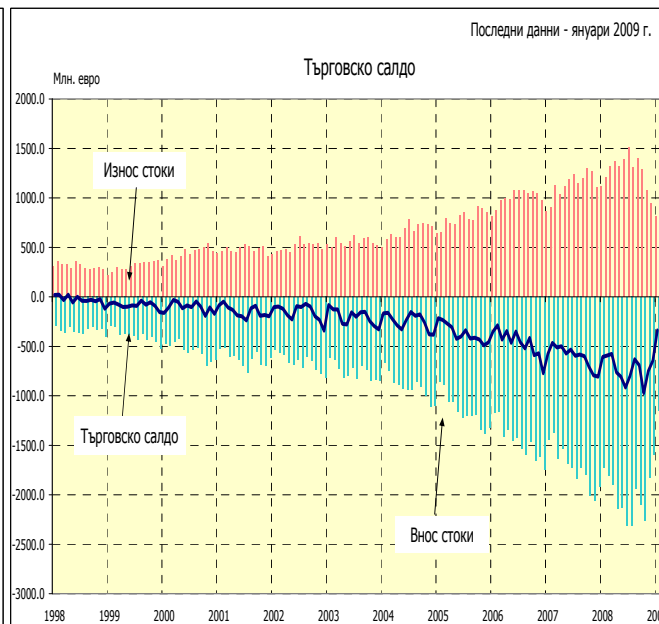
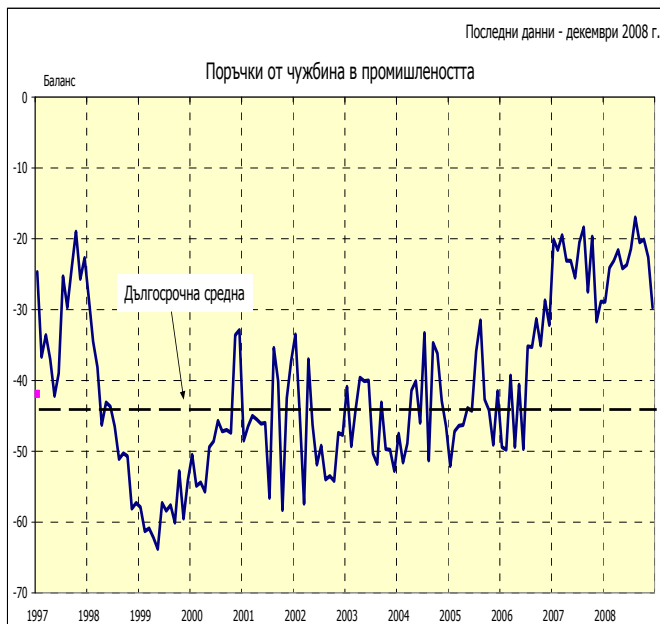
3. ИНВЕСТИЦИИ

4. ПАЗАР НА ТРУДА

Забележка: yoу % ch - темп на нарастване спрямо същия период на предходната година.

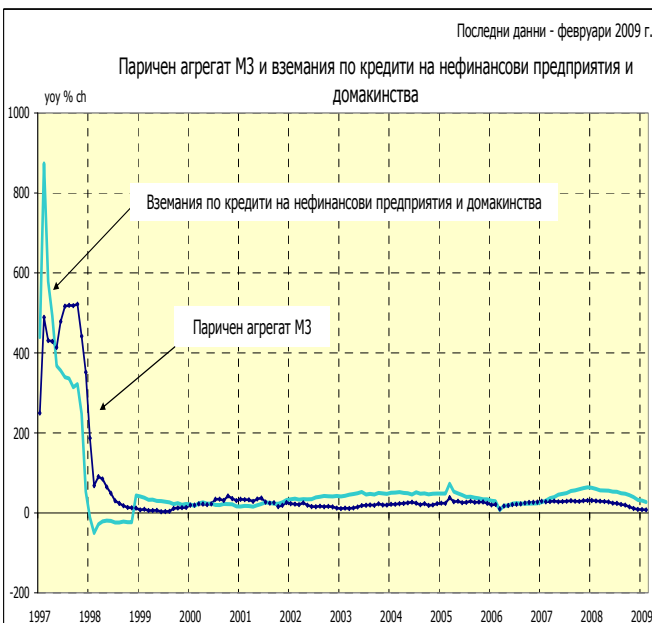
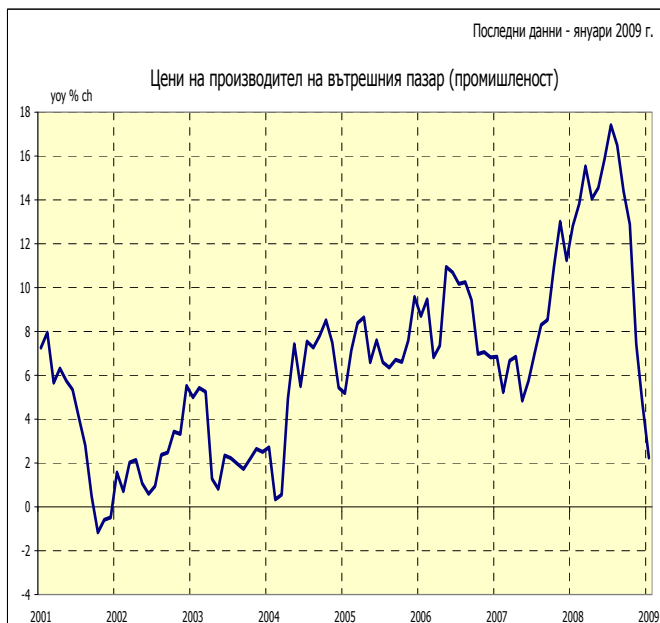
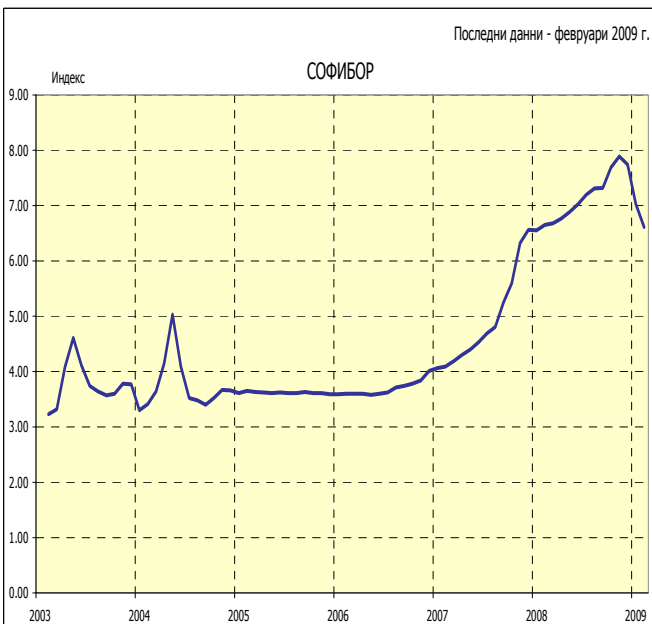
5. МЕЖДУНАРОДНИ ТРАНСАКЦИИ

Забележка: yoу % ch - темп на нарастване спрямо същия период на предходната година.

6. ЦЕНИ

7. ПАРИЧНИ И ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

Забележка: yoу % ch - темп на нарастване спрямо същия период на предходната година.

КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА БЪЛГАРИЯ

Ключови показатели за България - Обяснителни бележки			
№	Показатели	Обяснение	Източник
1. Производство			
1.1.	Показател на доверието в промишлеността	Бизнес наблюдение в промишлеността. Показателят на доверие в промишлеността е средна аритметична на балансите на очакваната производствена активност, нивото на поръчките и нивото на запасите от готова продукция (последният баланс се взема с обратен знак)	НСИ
1.2.	Промишлено производство	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
1.3.	Брутен вътрешен продукт	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
2. Индивидуално потребление			
2.1.	Показател на доверие на потребителите	Наблюдение на потребителите. Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите от четири въпроса (икономическа ситуация, финансово състояние, безработица и спестявания на домакинствата през следващите 12 месеца)	НСИ
2.2.	Продажби в търговията на дребно	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
2.3.	Индивидуално крайно потребление	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
3. Инвестиции			
3.1.	Използване на оборудването в промишлеността	Средно натоварване на мощностите в промишлеността като процент от пълното натоварване (данните се събират през януари, април, юли и октомври)	НСИ
3.2.	Бруто образуване в основен капитал	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
3.3.	Изменение на запасите	В % от БВП	НСИ
4. Пазар на труда			
4.1.	Безработица	Процент от работната сила на България (данни от Наблюдението на работната сила)	НСИ
4.2.	Заети лица	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година (данни от Наблюдението на работната сила)	НСИ
4.3.	Разходи за труд	Индекс на общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите по трудово и служебно правоотношение, темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
4.4.	Недостиг на работна сила в промишлеността	Процент от промишлените предприятия, посочили недостига на работна сила като затруднение за осъществяване на дейността им	НСИ
4.5.	Заплати	Номинална стойност, темп на нарастване спрямо същия период на предходната година, средна месечна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение	НСИ
5. Международни трансакции			
5.1.	Поръчки от чужбина в промишлеността	Бизнес наблюдение в промишлеността. Баланс между положителните и отрицателните отговори	НСИ
5.2.	Износ на стоки	Платежен баланс, млн. евро	БНБ
5.3.	Внос на стоки	Платежен баланс, млн. евро	БНБ
5.4.	Търговско салдо	Платежен баланс, млн. евро	БНБ
5.5.	Текуща сметка	Платежен баланс, млн. евро	БНБ
5.6.	Преки инвестиции	(Нето) млн. евро, платежен баланс	БНБ
5.7.	Портфейлни инвестиции	(Нето) млн. евро, платежен баланс	БНБ
5.8.	Износ на стоки и услуги	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
5.9.	Внос на стоки и услуги	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
6. Цени			
6.1.	Хармонизиран индекс на потребителските цени	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
6.2.	Цени на производител на вътрешния пазар (промишленост)	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година	НСИ
6.3.	Очаквания за продажните цени в промишлеността	Бизнес наблюдение в промишлеността. Баланс между положителните и отрицателните отговори	НСИ
6.4.	Очаквания за продажните цени в търговията на дребно	Бизнес наблюдение в търговията на дребно. Баланс между положителните и отрицателните отговори	НСИ
7. Парични и финансови показатели			
7.1.	СОФИБОР	Тримесечен индекс на междубанковия пазар (SOFIBOR: SOFia Interbank Offered Rate, фиксиращ на котировките на необезпечени депозити в български левове, предлагани на междубанковия пазар)	БНБ
7.2.	М3	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година (месечни стойности: стойности в края на месеца)	БНБ
7.3.	Вземания по кредити от нефинансови предприятия, домакинства и НТООД	Темп на нарастване спрямо същия период на предходната година (месечни стойности: стойности в края на месеца)	БНБ
7.4.	Обменен курс USD/BGN	Средни стойности за периода	БНБ
7.5.	Номинален ефективен валутен курс	Индекс (юни 1997 = 100)	БНБ